

Sygn. akt V CSK 138/19

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie z wniosku W.D., W.D., K.D., A.D. i L. D.
przy uczestnictwie Ś. Sp. z o.o. w Ś.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 października 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w Ś.
z dnia 25 października 2018 r., sygn. akt II Ca (...),

**odrzuca skargę kasacyjną, pozostawiając rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania kasacyjnego do orzeczenia
kończącego postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 25 października 2018 r. Sąd Okręgowy w Ś., na skutek apelacji uczestniczki postępowania Ś. Sp. z o.o. w Ś., uchylił postanowienie wstępne Sądu Rejonowego w Ś., oddalające wniosek uczestniczki dotyczący stwierdzenia zasiedzenia służebności, w sprawie z wniosku W., W., K., L. i A.D. o ustanowienie służebności przesyłu.

Postanowienie Sądu Okręgowego zaskarżyli w całości skargą kasacyjną wnioskodawcy, zarzucając naruszenie art. 367 § 1 w związku z art. 318 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c., wnosząc o jego uchylenie oraz umorzenie postępowania apelacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 519¹ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna przysługuje w postępowaniu nieprocesowym od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy oraz postanowienia w przedmiocie odrzucenia wniosku i umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie - w sprawach z zakresu prawa osobowego, rzeczowego i spadkowego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. W orzecznictwie przyjęto, że w sprawach tych skarga kasacyjna przysługuje co do zasady również od postanowień wstępnych, o których mowa w art. 567 § 2, art. 618 § 1 i art. 685 k.p.c., a także postanowień wstępnych, których podstawą jest odpowiednio stosowany w postępowaniu nieprocesowym art. 318 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Postanowienia te kończą spór powstający między uczestnikami w trakcie trwania postępowania lub spór co do określonej zasady prawnej, a w konsekwencji judykatura traktuje je - w zakresie dopuszczalności zaskarżenia skargą kasacyjną - na równi z postanowieniami kończącymi postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 519¹ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1997 r., I CZ 155/97, Prok. i Pr. (wkładka) 1998, nr 5, s. 44, z dnia 6 stycznia 1999 r., II CKN 110/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 129, z dnia 26 sierpnia 2009 r., I CZ 36/09, OSNC-ZD 2010, nr 2, poz. 58, i z dnia 10 stycznia 2014 r., I CZ 105/13, niepubl.).

Kończącego postępowanie w sprawie charakteru nie można natomiast przypisać postanowieniom sądu drugiej instancji uchylającym na skutek apelacji postanowienie wstępne wydane przez sąd pierwszej instancji. Kwestia, co do której zapadło uchylone postanowienie wstępne, stanowić będzie podłoże postanowienia rozstrzygającego w przedmiocie wniosku inicjującego postępowanie nieprocesowe; postanowienie uchylające postanowienie wstępne nie kończy także postępowania w sprawie rozumianej jako określona całość poddana pod osąd. W konsekwencji, w świetle art. 519¹ § 1 k.p.c. skargę kasacyjną od tego rodzaju postanowień należy uznać za niedopuszczalną, niezależnie od tego, jakie motywy legły u podstaw uchYLENIA postanowienia wstępnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2007 r., III CZ 55/07, niepubl., z dnia 23 lipca 2014 r., V CZ 49/14, niepubl., z dnia 17 stycznia 2017 r., IV CZ 90/16, niepubl., z dnia 14 marca 2017 r., II CSK 350/16, OSNC 2017, nr 12, poz. 138, i z dnia 7 kwietnia 2017 r., II CSK 506/16, niepubl.; zob. też odpowiednio wydane w kontekście wyroku wstępnego

postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2007 r., II PZ 70/06, OSNP 2008, nr 5-6, poz. 70).

W okolicznościach sprawy Sąd Rejonowy wydał postanowienie wstępne, z którego wynikało, że podniesiony przez uczestniczkę zarzut zasiedzenia nie był uzasadniony. Nie rozważając kwestii dopuszczalności wydania takiego postanowienia (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2017 r., III CZP 34/17, OSNC 2018, nr 6, poz. 57, w której przesądzono dopuszczalność wydania postanowienia wstępnego uznającego żądanie ustanowienia służebności przesyłu za usprawiedliwione w zasadzie), Sąd Okręgowy nie podzielił tego stanowiska, czego wyrazem było uchylenie zaskarżonego apelacją postanowienia wstępnego. Uchylenie to nie kończy postępowania w sprawie wszczętej wnioskiem, a kwestia ewentualnego zasiedzenia służebności będzie stanowić jeden z elementów końcowego rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o ustanowienie służebności, które, jako wydane w sprawie z zakresu prawa rzeczowego, po wyczerpaniu toku instancji i spełnieniu ustawowych warunków, będzie mogło być poddane kontroli kasacyjnej na podstawie art. 519¹ k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁶ § 3 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

as]

jw